

Отже, негативний вплив на природне середовище, погіршення його стану має місце через: а) порушення встановлених правил стосовно конкретних об'єктів довкілля або невжиття відповідних заходів при ліквідації екологічного забруднення; б) забруднення або псування певних екологічних об'єктів. Важливе значення у недопущенні даних діянь належить державі, яка на законодавчому рівні встановлює суб'єкти та об'єкти злочинних посягань, міру відповідальності за їх скоєння.

Література:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Кримінальне право. Особлива частина” [Електронний ресурс] / Савченко А.В., Кісілюк Е.М., Процюк О.В., Вартилицька І.А., Микитчик О.В., Кришевич О.В., Кузнецов В.В., Смаглюк О.В., Копотун І.М., Вільхова Л.Є. (Свідectво про реєстрацію авторського права на твір № 46225 Україна, ДІСВ. Дата реєстрації 02.11.2012). – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_pravo_osob/Files/Lekc/T9.htm.
2. Одерій О.В. Розслідування злочинів проти довкілля: способи негативного впливу на природне середовище /О.В. Одерій // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці:Чернів. нац. ун-т. – 2013 . – Вип. 660:Правознавство. – С.118-122.
3. Самокиш В.П. Злочини проти довкілля: проблеми визначення родового об'єкта / В.П. Самокиш // Вісник Академії адвокатури України. – 2011. – Число 1. –С. 84-88.
4. Стасюк Л.Л. Можливості судових експертиз при розслідуванні злочинів проти довкілля, вчинених шляхом забруднення атмосферного повітря / Л.Л. Стасюк // Право і суспільство. – 2012. – № 1. – С. 281-287.
5. Шуміло О. Кримінальна відповідальність юридичних осіб за злочини проти довкілля [Електронний ресурс] / О. Шуміло // Національний юридичний журнал: теорія і практика. – 2014. – С. 181-186. – Режим доступу: <http://www.jurnaluluridic.in.ua/archive/2014/5/35.pdf>.

Мороз Т. В.

(наук. кер. – ст.викл. Штепа О. О.)

студент V курсу природничого факультету

Полтавського національного педагогічного університету

імені В. Г. Короленка

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ПРО ЛЮСТРАЦІЮ

Актуальності та широкого обговорення серед українського населення набуло поняття «люстрація». Ним апелюють усі, починаючи із політичних лідерів і закінчуючи школярами. Особливого розголосу тема люстрації набула після подій на Майдані, а потім як наслідок, після прийняття Верховною Радою України закону про люстрацію. Спробуємо проаналізувати певні концепції даного закону.

Загалом, люстраційні закони по своїй суті встановлюють спеціальні вимоги, які регулюють доступ та перебування на державній службі і визначають процедуру перевірки того, чи співпрацювала особа, що обіймає певну посаду чи має намір обіймати таку посаду, із репресивним апаратом поваленого авторитарного режиму. Такі закони відповідно не мають відношення до царини кримінального права. За своїм характером люстраційні закони є спрямованими на перебудову бюрократичного апарату держави і залучення на роботу в ньому осіб, відданість яких новому демократичному режиму не ставиться під сумнів [3].

А для українського народу, який вже не одне десятиліття перебуває на не легкому шляху розбудови незалежної держави, проблема очищення суспільних інститутів від рудиментів тоталітаризму постає особливо гостро. Тому одним із перших етапів такого очищення має стати зміна старої еліти, введення демократичних принципів влади та встановлення народовладдя. Досягти цих задач можливо лише за допомогою люстрації та прийняття ряду люстраційних законів.

Україна вступила на шлях перебудов та кардинальних політичних змін, використовуючи інструментом саме люстрацію. Так, попри низку перешкод та проблем восени 2014 року Верховна Рада України всетаки прийняла закон «Про очищення влади», довкола якого і нині точиться чимало суперечок політиків, юристів та звичайних громадян. Тому дана тема є напрочуд актуальною нині.

У найбільш загальному вигляді люстрацію можна визначити як систему заходів, що спрямовані на усунення із ключових публічних посад осіб, причетних до протиправної діяльності попереднього політичного режиму, та встановлення для них обмежень на зайняття посад у майбутньому. Люстрація як правовий інститут – це система правових норм, які визначають порядок здійснення люстраційних заходів.

Досліджуючи інститут люстрації, необхідно перш за все визначити його правову природу, адже чітке розуміння сутності люстраційних заходів є необхідною передумовою послідовного та логічного їх впровадження. Різні підходи до правової природи люстрації визначають різні вимоги до сфери її застосування, кола осіб, на яких поширюються люстраційні процедури, вимоги до характеру самих процедур – ті межі, переступаючи які люстрація перетворюється із засобу оздоровлення політичної еліти на інструмент політичної помсти, іншими словами – критерії її правомірності [1, с. 37].

Нині існують три основні концепції правової природи люстрації. Розглянемо їх детально.

Перша концепція трактує люстраційні обмеження як один із різновидів спеціальних вимог до окремих категорій публічних службовців, подібні за своєю суттю до професійних вимог (вимоги освіти і стажу), вікового цензу, цензу осілості тощо. Люстраційні обмеження, як і інші спеціальні

вимоги, покликані забезпечити добір осіб, які в змозі ефективно виконувати покладені на них функції. Оскільки публічний службовець виконує важливі суспільні функції, часто при цьому репрезентуючи державу, його діяльність до цієї держави є необхідною умовою того, що така діяльність принесе користь як самій державі, так і її громадянам. Якщо ж службовець не прихильно ставиться до політичного режиму у власній державі, наврядчи він буде сумлінно працювати задля його процвітання [1, с. 37].

Згідно з другою точкою зору, люстраційні обмеження є за своєю суттю санкціями, елементом механізму відповідальності особи за ті чи інші діяння. Очевидно, що в процесі люстрації використовуються механізми різних видів відповідальності – перш за все відповідальності юридичної, оскільки санкції – люстраційні обмеження – мають юридичний характер. Такий підхід висуває низку вимог, недотримання яких ставить під сумнів правомірність люстраційних заходів. Так, діяння, за яке до особи застосовуються санкції у вигляді обмежень, повинне порушувати норми права, чинні на момент його вчинення, оскільки закон, що встановлює відповідальність, зворотної сили в часі не має. Окрім того, люстраційні обмеження мають відповідати усім принципам юридичної відповідальності – перш за все, принципу індивідуальної відповідальності [1, с. 38].

І нарешті третя концепція полягає в тому, що у контексті з'ясування правової природи люстрації цікавим є положення Принципів ефективного розслідування і фіксування фактів тортур або іншого жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує людську гідність поводження або покарання (затвержені Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 4 грудня 2000р. № 55/89). Ними передбачено, що особи, які можуть бути причетні до таких дій, повинні бути відсторонені з будь-яких посад, які дозволяють здійснювати контроль чи владні повноваження як безпосередньо, так і через інших осіб, щодо скаржників, свідків, осіб, які проводять розслідування та членів їх сімей. Декларація про захист від насильницького зникнення, затверджена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 року передбачає, що особи, підозрювані у причетності до таких зникнень, повинні бути відсторонені від виконання «будь-яких офіційних обов'язків» на час розслідування. Фактично у цих документах мова йде про гарантії справедливості й неупередженості кримінального процесу, які закріплені не лише в міжнародному, а й у національному праві переважної більшості держав. У цьому контексті люстраційні обмеження можуть розглядатися як заходи, спрямовані на забезпечення неупередженого розслідування злочинів, які вчиняли органи і організації антидемократичного режиму, шляхом унеможливлення впливу на цей процес зацікавлених осіб, пов'язаних з діяльністю таких інституцій, -своєрідні процесуальні гарантії[1, с. 39].

Отже, за своєю правовою природою люстрація побудована на декількох концепціях, які полягають у наступному:

Посадові особи повинні так чи інакше відповідати (у віковому, освітньому, та ін.) критерію своїй займаній посаді;

Кожна особа, яка знаходиться при владі повинна нести відповідальність за свою діяльність;

Попри усі принципи та цензи люстрація повинна проводитися не порушуючи найголовнішого – прав людини.

Література:

1. Безклубий І.А. Поняття ,сутність та правова природа люстрації / І.А.Безклубий, І.В. Кочкодан // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2009.— № 8. — С. 32—40.

2. Про очищення влади Закон України 16 вересня 2014 р. [Електронний ресурс].—Режим доступу: [http:// www.zakon.org.ua](http://www.zakon.org.ua).

3. Шевчук С. Люстрація та ретроактивна справедливість: європейські стандарти захисту прав людини при переході до демократичного правління [Електронний ресурс] / С. Шевчук. —Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?ad=2140>.

Цисик А.В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ДВОПАЛАТНИЙ ПАРЛАМЕНТ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ

Законодавча влада посідає особливе місце в системі органів публічної влади. Вона визначає організацію та функціонування виконавчої та судової влади, таким чином, відіграє орієнтовну роль стосовно цих гілок влади. Так пояснюється необхідність дослідження структурної організації парламенту, як можливість підвищення рівня ефективності його роботи. Питання про створення двопалатного парламенту в Україні посідає центральне місце в теорії парламентаризму. Дослідженням даної теми займалися такі науковці: О. Скрипнюк, А. Георгіца, В. Маляренко, В. Шаповал, О. Березюк та інші. Метою роботи є аналіз необхідності створення двопалатного парламенту та умов, в яких перебуває Україна, що можуть сприяти чи завадити запровадженню нової моделі організації роботи парламенту [2, с.13].

Серед вітчизняних науковців сформувались аргументи на користь утворення в Україні двопалатного парламенту: а) двопалатна структура парламенту сприяє широкому взаємоконтролю, співпраці палат, що підвищує відповідальність депутатів, створюються умови для докладного обговорення законопроектів, їх наукової, матеріальної, фінансової ар-